

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **T. D. N.**
st. příslušnost X
pobytem X

zastoupené Mgr. Vratislav Tauber, advokát
sídlem Lidická 960/81, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2024, č. j. OAM-1056/ZA-ZA11-HA13-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včasně podanou žalobou žalobkyně u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2024, č. j. OAM-1056/ZA-ZA11-HA13-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž jí nebyla udělena mezinárodní

ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul podstatné informace sdělené žalobkyní v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu je *legalizace jejího pobytu na území ČR. V ČR má žalobkyně postiženého syna, o kterého se chce starat*. V případě návratu do Vietnamu se žalobkyně obává jednání věřitelů a problémů souvisejících s její drogovou kriminální minulostí v ČR.
3. Po zhodnocení předloženého azylového příběhu žalovaný neshledal, že by žalobkyně splňovala zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Z okolností jejího azylového příběhu nelze dovodit, že by jí ve Vietnamu hrozilo pronásledování či zde byla vystavena riziku vážné újmy. Při zkoumání důvodů dle § 12 až § 14b zákona o azylu se přitom žalovaný zabýval především tvrzenou legalizací pobytu žalobkyně na území ČR, *jejími rodinnými vazbami v ČR*, existencí půjčky ve Vietnamu či možným (opakovaným) trestněprávním postihem žalobkyně za její drogovou trestnou činnost páchanou v ČR. Žádnou z těchto skutečností nicméně žalovaný neshledal z hlediska udělení mezinárodní ochrany jako důvodnou.
4. Pokud se týče udělení *národního humanitárního azylu* ve smyslu § 14 zákona o azylu, žalovaný se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu, přičemž vyhodnotil, že žalobkyně je dospělou, plně právně způsobilou, zdravou a práceschopnou osobou. Současně zohlednil, že má žalobkyně v ČR *invalidního syna, o kterého se chce starat alespoň po emoční stránce*. Když byla žalobkyně ve vězení, její syn byl v ústavu a v současnosti žije v dětském domově, jenž jí ho odmítá svěřit do péče. Po propuštění z vězení žalobkyně neměla žádné bydlení a ani později nedokázala synovi zajistit vhodné podmínky. Po pečlivém prověření všech okolností pobytu žalobkyně v ČR tak žalovaný uzavřel, že její životní situaci není možné považovat za nějak mimořádnou a její případ není hodný zvláštního zřetele. Existence příbuzenských vazeb cizince v ČR není důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů.
5. Vzhledem k tomu, že žalovaný v příběhu žalobkyně nezjistil žádné důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany, žalobkyni mezinárodní ochranu v žádné její formě neudělil.

III. Žaloba

6. Žalobkyně má napadené rozhodnutí za nezákonné, protože žalovaný nedostatečně vyhodnotil důvody pro udělení národního humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Namítala, že i skutečnosti týkající se rodinného soužití a vazeb cizince v ČR mohou být z hlediska udělení azylu z humanitárních důvodů relevantní.
7. Zdůraznila, že v ČR žije nepřetržitě již od roku 2002, má zde manžela a syna (nar. v roce X), který má *zdravotní postižení a je zde umístěn v dětském domově*. Neudělením mezinárodní ochrany by došlo k zpretrhání všech těchto vazeb, přičemž žalobkyně nemá finanční prostředky, aby mohla svého syna v ČR v budoucnu navštěvovat. Tyto nemá ani její syn, který navíc z důvodu svého zdravotního stavu nedokáže cestu do Vietnamu

samostatně absolvovat. Stejně tak není možné, aby syn spolu s žalobkyní přesídlil do Vietnamu nastálo, neboť tento má české státní občanství, ve Vietnamu nemá žádné vazby a zároveň hrozí, že by mu tam nebyla poskytnuta odpovídající zdravotnická péče. Jedinou možností, jak si může žalobkyně vazby se synem zachovat, je zůstat s ním v ČR z titulu azylu z humanitárních důvodů.

8. Vzhledem k tomu, že bylo v minulosti ze zákona vypuštěno ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu zohledňující obsah čl. 8 Evropské úmluvy, měl se žalovaný rodinným vazbám žalobkyně *podrobně věnovat v rámci hodnocení národního humanitárního azylu*, což však neučinil. Proto žalobkyně krajskému soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Současně požádala nahradit náklady soudního řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Ve vyjádření ze dne 10. 12. 2024 žalovaný k namítaným pochybením při hodnocení podmínek pro udělení národního humanitárního azylu uvedl, že národní humanitární azyl je výjimečným institutem, který lze udělit jen v případě, že žadatel o mezinárodní ochranu nesplňuje podmínky pro udělení azylu, avšak bylo by nehumánní mu azyl neudělit. Jde například o osoby s těžkým zdravotním postižením nebo omezením, příp. o osoby pocházející ze země, která byla zasažena přírodní či člověkem způsobenou katastrofou. Jelikož toto není případ žalobkyně, žalovaný jí národní humanitární azyl neudělil a navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

V. Správní spis

10. Správní spis sestává zejména ze záznamu o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 16. 8. 2024 a z protokolu o pohovoru k této žádosti provedeného téhož dne. Dále správní spis obsahuje též rodný list syna žalobkyně T. B. N., oddací list žalobkyně s manželem J. S., fotokopii cestovního pasu státního příslušníka Vietnamské socialistické republiky č. X, výsledky lustrace z CIS k osobě žalobkyně, opis z evidence Rejstříku trestů fyzických osob a dále materiály vztahující se k předchozímu řízení o udělení mezinárodní ochrany (zejména žádost žalobkyně ze dne 14. 3. 2002, protokol o pohovoru k žádosti ze dne 19. 3. 2002 a rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2002, č. j. OAM-1583/VL-20-05-2002).
11. Za účelem posouzení aktuální bezpečnostní a politické situace ve Vietnamu založil žalovaný do správního spisu tyto podklady:
- Informaci MZV ČR: Vietnam: Možnost dvojího trestního stíhání/odsouzení, Právní zásada „ne bis in idem“, Tresty za výrobu a distribuci drog ze dne 26. 8. 2024;
 - Informaci OAMP: Vietnam: Bezpečnostní a politická situace v zemi: Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 4. 6. 2024 a;
 - Informaci MZV ČR: Vietnam: Půjčky, úvěry a lichva ze dne 1. 2. 2024.
12. S nashromážděnými podklady se žalobkyně nechtěla seznámit, nevyjádřila se k nim a nenavrhla ani jejich doplnění. Jen doplnila, že chce v ČR dále zůstat, protože tu má manžela Čecha a syna, jenž je v ústavu. Poté bylo vydáno napadené rozhodnutí, jež je předmětem přezkumu krajským soudem v tomto řízení.

VI. Posouzení věci krajským soudem

13. Krajský soud předně posoudil splnění podmínek řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [viz § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
14. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
15. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů. Při posuzování věci soud přihlédl rovněž k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
16. Žaloba **není důvodná**.
17. Předmětem sporu mezi účastníky řízení je v nynější věci otázka výkladu zákonných podmínek pro udělení národního humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalobkyně je přesvědčena, že skutečnost, že má v ČR *postiženého syna, o kterého by chtěla pečovat*, postačuje k tomu, aby jí mohl být v ČR udělen azyl z humanitárních důvodů.
18. V posuzované věci je klíčové vyložit právní úpravu obsaženou v ustanovení § 14 zákona o azylu, dle něhož platí, že: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit národní humanitární azyl (dále jen „humanitární azyl“) z humanitárního důvodu. Rodinnému příslušníku podle § 13 odst. 2 azylanta, kterému byl udělen humanitární azyl, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí humanitární azyl za účelem sloučení rodiny; § 13 se použije obdobně.“*
19. Z citované právní úpravy vyplývá, že tzv. národní humanitární azyl představuje speciální formu mezinárodní ochrany, již lze udělit pouze v případě *hodném zvláštního zřetele* a zpravidla nepřichází v úvahu tehdy, když je tvrzení žadatele třeba zvažovat v rámci důvodů pro udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu či důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b téhož zákona. Od těchto forem mezinárodní ochrany se pak humanitární azyl odlišuje především tím, že jde o čistě národní formu mezinárodní ochrany (viz bod 15 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011, tzv. kvalifikační směrnice), tak ve skutečnosti, že na něj *neexistuje právní nárok* (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004 č. j. 5 Azs 47/2003-48) ani *subjektivní právo* (viz zde např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2003, č. j. 3 Azs 23/2003-61; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
20. Jak přitom opakovaně potvrdil ve své judikatuře Nejvyšší správní soud, zákonodárce při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil *kombinaci* neurčitého právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a návazného správního uvážení (v podrobnostech viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012-28, ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, či ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019-74). Platí, že teprve, jedná-li se o případ hodný zvláštního zřetele, nastupuje prostor pro správní uvážení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu

ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72). Tento způsob výkladu podmínek humanitárního azylu potvrzuje i recentní judikatura Nejvyššího správního soudu (viz zde např. usnesení ze dne 21. 1. 2025, č. j. 1 Azs 286/2024-28, či ze dne 23. 1. 2025, č. j. 4 Azs 221/2024-37).

21. Uvedená konstrukce institutu humanitárního azylu založená zčásti na správním uvážení se pak promítá i do povahy následného soudního přezkumu. Jak totiž judikoval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, správní rozhodnutí v otázce udělení humanitárního azylu podléhá přezkumu soudu *jen v tom směru*, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není správní soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné či přímo opačné závěry (viz rovněž rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004-72, ze dne 5. 12. 2012, č. j. 2 Azs 27/2012-28, či ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015-24).
22. Z ustálené judikatury k výkladu neurčitěho pojmu případ hodný zvláštního zřetele a důvodům pro udělení národního humanitárního azylu vyplývá, že tento pojem míří především na situace, ve kterých žadatel o mezinárodní ochranu nesplňuje důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, avšak konkrétní okolnosti případu jsou natolik výjimečné, že by bylo v daném případě *nehumánní* azyl neposkytnout. Typicky přitom jde o osoby zvláště těžce postižené, nemocné, osoby přicházející z oblastí postižených nejrůznějšími přírodními či humanitárními katastrofami, ale také případy nepředvídané (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
23. Jak plyne z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004-60, ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, či též usnesení ze dne 18. 2. 2021, č. j. 5 Azs 311/2020-29), sloučení rodiny, příp. zachování stávajících rodinných vazeb cizince na území, obecně *nelze* považovat za případ hodný zvláštního zřetele, na základě kterého by správní orgán mohl cizinci bez dalšího humanitární azyl udělit. Obdobně pak takový případ nepředstavuje ani manželství cizince s občanem ČR (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 Azs 18/2005-35), potíže ekonomického charakteru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54), či obtíže nalézt si v zemi původu zaměstnání (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2024, č. j. 5 Azs 195/2024-36).
24. V souvislosti s dikcí § 14 zákona o azylu musel žalovaný v souzené věci nejprve zjistit existenci důvodu hodného zvláštního zřetele. Z obsahu napadeného rozhodnutí vyplývá, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl rovněž k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Přitom vyhodnotil, že je žalobkyně dospělou a praceschopnou osobou, jež netrpí žádnými zdravotními obtížemi, které by ji jakkoliv limitovaly. Dospěl proto k závěru, že ve vztahu k žalobkyni nelze spatřovat žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. S tímto závěrem se zdejší soud po ověření informací sdělených žalobkyní při podání žádosti a dále rozvinutých během pohovoru k ní *plně ztotožnil*. Krajský soud souhlasí s žalovaným, že azylový příběh žalobkyně požadované znaky nehumánnosti ve smyslu citované judikatury *nejeví*, pročez zdejší soud zdůvodnění žalovaného týkající se neaplikace § 14 zákona o azylu považuje za zcela dostačující a zákonné.

25. Pokud se pak týče možného udělení humanitárního azylu žalobkyni proto, že má na území ČR *postiženého syna, o nějž by chtěla pečovat*, krajský soud připomíná, že i touto skutečností se žalovaný zabýval a zohlednil ji při svém hodnocení z hlediska možného udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. V této souvislosti přitom vzal žalovaný do úvahy zejména skutečnost, že postižený syn žalobkyně byl *od narození umístěn v ústavu, odkud byl následně převezen do dětského domova*, v němž žije dodnes. Současně žalovaný zdůraznil, že dětský domov na žádost žalobkyně *odmítl syna svěřit do péče*, neboť tato poté, co se vrátila z dlouhodobého výkonu trestu odnětí svobody (žalobkyně ve vězení strávila celkem 10 let), *nemá v ČR zajištěno vlastní ubytování ani zaměstnání* a jen přebývá u kamarádky, která ji živí. V současnosti proto žalobkyně nemá vhodné podmínky k tomu, aby se mohla o svého hendikepovaného syna starat.
26. Pokud tedy žalovaný uzavřel, že ani zájem žalobkyně pečovat o postiženého syna nepředstavuje důvod hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu, vnímá krajský soud jeho závěry jako *logické a ve výsledku také věcně správné*. Skutečnost, že se žalobkyně o svého syna (nar. 2002) v minulosti nestarala a osobně o něho nepečovala (již v útlém věku byl syn umístěn do ústavu pro tělesně a fyzicky postižené děti), přičemž k žádné změně nedošlo ani v roce 2022, kdy byla žalobkyně propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, nehovoří pro naplnění uvedené zákonné podmínky. Podle vyjádření při pohovoru k azylové žádosti ze dne 16. 8. 2024 žalobkyně syna navštěvuje v dětském domově pouze jednou měsíčně a z ničeho neplyne, že by v důsledku pobytu v tomto zařízení jakkoliv strádal, resp. nutně vyžadoval osobní přítomnost žalobkyně. Za těchto okolností proto krajský soud neshledal, že by se úvahy žalovaného v otázce neudělení národního humanitárního azylu vymykaly obvyklému chápání tohoto institutu azylového práva a správní praxi žalovaného.
27. Závěrem zdejší soud uvádí, že jestli žalobkyně skutečně v budoucnu chce se svým synem trávit čas na území ČR, bude si za tímto účelem muset obstarat odpovídající pobytové oprávnění vydané v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud připomíná, že žalobkyně je rodinným příslušníkem občana EU, neboť její syn i manžel jsou čeští občané. Vzhledem k tomu, že okolnosti azylového příběhu žalobkyně neodpovídají výjimečné povaze národního humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, považuje zdejší soud napadené rozhodnutí žalovaného za zákonné a vydané plně v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu v této oblasti.

VII. Závěr a náklady řízení

28. S ohledem na shora uvedené důvody rozhodl zdejší soud o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
29. O náhradě nákladů řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, jenž měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovanému pak v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, resp. ani náhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. července 2025

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce